

Rejtély a szélmalomban

Egyszer volt, hol nem volt, Jánoshalmán innen, Kiskunmajsaán túl, volt egyszer egy város, amit Kiskunhalasnak, röviden Halasnak neveztek. Itt kalandozik **Dorka** és a két kis csipke, **Lepke Lili és Lepke Lali**, akiknek születését a Csoda a Csipkeházban című mesében már megismertük.

Most éppen izgatottan várakoznak a **Csipkevarrók szobornál**. Lili Markovits Mária gyűszűjén, Lali Dékáni Árpád mutatóujján libegteti szárnyait.

Dorka futva érkezik a **Csipkeház** felől a sétányon, és sűrgeti új barátait.

– Menjünk először a **Sáfrik malomba**, mert tegnap ott veszítettem el a kedvenc gyűrűmet! Ugye segítetek megkeresni?

El is indulnak árkon-bokron, hegyen-völgyön keresztül, mint a mesékben, ámbár Halason nincs is hegy, csak dombok. Egy kicsi magaslaton áll az ország első kuruc emlékműve, a **Búsuló kuruc szobor**, ahol nem időznek sokáig.

A **Női lovasszobor** és a játszótér fölött is csak átlebegnek, de a **Víztorony** tetején megpihennek, és a szélmalom vitorlái felé tekintgetnek.

Dorka sóvárogva nézi a messzire ellátó kicsi lepkéket, és felkiált:

–Igen, igen! Odaigyeksünk, de előtte még megnézzük a **Lovasparkban** a játszóteret és a híres **Kincsem ló szobrát**. Siessünk, mert szeretnék bekukucskálni a **Lovardába** is, majd megtudjátok miért!

Bizony a lepkék is elámulnak, amikor meglátják milyen ügyesek a lovastornász lányok! Alig tudják Dorkát elcsalogatni, látszik, hogy szeretne közéjük tartozni. Majd hipp-hopp, ott teremnek végre Halas hírességénél, az egyik legmagasabb dombon lévő Sáfrik-féle szélmalomnál. Dorka ugyan már nagyon türelmetlen, de követi Liliéket, akik berepülnek az **Alkotóházba**.

Az ott lévő kisebb gyerekek rajzolnak, színeznék, papírt hajtogatnak, szélforgót készítenek. A nagyobbak közül néhányan a malom társasjátékkal játszanak.

Az iskolások szétszabdalt szólásokat, közmondásokat párosítanak.

Egy kislány nagyon örül, mert megtalált egy ismerős szólást, amit a szüleitől már hallott: „Megette már a kenyere javát”.

Ezt azokra az emberekre mondják, akik már leélték életük nagy részét.

Közben hallgatják a házigazda meséjét.

–Halason és környékén, a síkságon szabadon száguldott régen a szél, ezt kihasználták az emberek, és már több mint kétszáz éve megépítették az első halasi szélmalmot.

Az idők során összesen 38 malomban örültek a szélmolnárok lisztet.

Nehéz életük volt, mert a széljáráshoz kellett igazodniuk.

Ha fújt a szél, éjjel nappal dolgoztak. Rendben tartották a malomköveket, szélirányba forgatták a vitorlákat, kijavították a szakadt vásznakat.

Különösen sok dolguk volt ősszel, amikor messziről is idehozták a gabonát. Azt felöntötték a garatra, a malomkövek lisztté őrölték, de csak ha fújt a szél, mert ha nem, akkor napokig is itt várakoztak a gazdák a lovaskocsikkal a lisztre. Télen sem tétlenkedtek a molnárok, mert ha elfogyott a búza és a rozs, kukoricát, árpát daráltak.

-Mire kellett nekik a liszt? – faggatózik egy kisóvodás.

-Régen a legfontosabb étel a kenyér volt. Úgy is nevezték, „élet”. Ennek elkészítéséhez lisztre, kovászra volt szükség. De ha kimegyünk, megmutatom nektek a 20 táblás interaktív társasjáték segítségével a búza útját a termőföldtől az asztalig. –kapja meg a választ.

Dorka már nagyon izgatott, nem várja meg amíg a gyerekek elpakolnak, hívja Liliéket, induljanak, mert néhány érdekes játékot szeretne mutatni nekik.

Először leveszi a cipőjét, és mezítláb végigsétál a Talpalatnyi ösvényen, ahol a különböző talajok közül a köves, kavicsos rész a legizgalmasabb a talpának. Addigra Lepke Lali már a homokozóban minden műanyag játékgépre rárepült.

A 4 traktor mellett utánfutó, vetőgép, permetezőgép, kombájn, pótkocsi, körbálázó várakozik. A fiúkat általában alig lehet elvonszolni innen.

Lilinek a két forgatójáték tetszik a legjobban. Az elsőt a kenyérsütéshez kapcsolódó tárgyak régi képeit lehet átfordítani az újakra.

A második táblán azt látjuk, hogyan sütötték a kenyeret régen és ma.

Közben Lali már a régi és az új kerítés faanyagát hasonlítja össze ízelt lábacskaival. Dorka felfedezte a kiskertet, ahol akár kertészkedhetne is, mert talált hozzá szerszámokat: kapát, ásót, gereblyét. Erre sajnos most nincs ideje, indul a malom bejáratához, hátha megtalálja benn a gyűrűjét.

Ahogy bejutnak az ajtón, Dorka máris kéri barátait:

–Itt a földszinten ti a 8 féle magban és az őrleményekben kutakodjatok, én a lisztespadon és a zsákokon nézem meg! Az emeleten átvizsgálom a kőpadon a három malomkövet, addig felrepülhettek a vitorlákra, hátha valami madár találta meg kint, és felvitte oda.

Hiába tesznek tűvé mindent, a gyűrűnek se híre, se hamva. Már éppen sírásra görbül Dorka szája, amikor Lepke Lali lelkesedve hívja a gyógynövénykertbe.

- Nézd csak, ott csillog a zsálya tövében valami!

Dorka odafut, majd kibújik a bőréből örömeiben, amikor megpillantja a gyűrűt. A kislánynak vigyáznia kell, nehogy megsérüljenek Lali törékeny szárnyacskaí a nagy ölelgetésben, ugrándozásban.